

دستیار رئیس کل در امور ارزی اقدامات ارزی بانک مرکزی را تشریح کرد

ایجاد ابزارهای جایگزین

برای تقاضای احتیاطی

صفحه ۴

آرایش بانک مرکزی برای مدیریت بازار ارز

عرضه ۵۰۰ میلیون دلار
اسکناس برای پاسخ
به تقاضای بازار

آمادگی بانک مرکزی
برای افزایش مداخله ارزی
تا سقف ۲ میلیارد دلار

تأمین ارز واردات و کالاهای
اساسی برای جلوگیری
از فشار بر بازار

تقویت ذخایر ارزی
برای پوشش نیازهای تجاری
در سناریوهای پیش رو

مدیریت انتظارات
با تأکید بر کفایت ذخایر
و منابع ارزی

انتشار اوراق سلف سکه
برای کاهش فشار تقاضای
احتیاطی بر بازار نقدی

هدایت تقاضای
حفظ ارزش دارایی‌ها
با ابزارهای مالی جدید

مداخله هدفمند
برای مقابله با نوسانات
غیرعادی نرخ ارز

شنبه ۱۴ شهریور ۱۴۰۵
۲۳ ربیع الاول ۱۴۴۸
۵ سپتامبر ۲۰۲۶
۴ صفحه
شماره ۱۱۳

فرا تراز قدرت خرید

رحمان سعادت

اقتصاددان و عضو
هیات علمی دانشگاه سمنان

یکی از مهم‌ترین مفاهیم در اقتصاد، «قدرت خرید» است؛ مفهومی که از نسبت درآمد افراد به سطح قیمت‌ها شکل می‌گیرد. برای مثال، اگر درآمد فردی پنج میلیون تومان و قیمت یک کیلو گوشت یک میلیون تومان باشد، قدرت خرید او معادل پنج واحد از این کالا خواهد بود. اگر قیمت گوشت به دو میلیون و ۵۰۰ هزار تومان افزایش یابد، در حالی که درآمد فرد ثابت مانده است، قدرت خرید او به دو واحد کاهش پیدا می‌کند. بنابراین، با افزایش تورم و رشد سطح عمومی قیمت‌ها، قدرت خرید خانوارها کاهش می‌یابد.

قدرت خرید در واقع تعیین می‌کند که فرد با درآمد خود تا چه اندازه می‌تواند کالاها و خدمات مورد نیاز یا مطلوبش را تهیه کند. فردی با درآمد ماهانه ۲۰ میلیون تومان، طبیعتاً امکان خرید خودرویی مانند بنز را ندارد و چنین کالایی خارج از محدوده قدرت خرید او قرار می‌گیرد. اگر درآمد او به دو میلیارد تومان در ماه افزایش یابد، خرید یک خودروی گران‌قیمت دیگر خارج از توان مالی او نخواهد بود. بنابراین، افزایش قدرت خرید از مسیر توسعه کسب و کار، افزایش درآمد و بهبود بهره‌وری، اتفاقی مطلوب و نشانه‌ای از ارتقای سطح رفاه اقتصادی است.

با این حال، می‌توان مفهومی فرا تراز «قدرت خرید» را نیز در نظر گرفت؛ وضعیتی که فرد با وجود برخورداری از توانایی مالی برای خرید یک کالا یا برخورداری از یک سبک زندگی پرهزینه، آگاهانه از آن صرف‌نظر می‌کند و در برابر میل به مصرف مقاومت نشان می‌دهد. این مرحله را می‌توان «قدرت فراتر از قدرت خرید» نامید؛ یعنی فرد نه به دلیل ناتوانی، بلکه به انتخاب خود از مصرف چشم‌پوشی می‌کند.

انسان پس از تأمین نیازهای اولیه و متعارف، معمولاً با نیاز دیگری مواجه می‌شود: نیاز به دیده شدن و نمایش موقعیت اجتماعی. در این مرحله، مطلوبیت مصرف می‌تواند جای خود را به «مطلوبیت نمایش» بدهد.

ادامه خبر را در لینک بخوانید

برای جنگ اقتصادی برنامه داریم
افزایش مبلغ کالابرج در دستور کار دولت

محمدرضا عارف، معاون اول رئیس جمهور در دومین جشنواره توانمندسازی و کارآفرینی علوی و آیین شکرانه راه‌اندازی ۱۵۰ هزار طرح اشتغال، با اشاره به شکست توطئه‌های مختلف نظامی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی نظام سلطه به سرکردگی آمریکا برای تسلیم یا سرنگونی جمهوری اسلامی ایران، گفت: راهبرد ایران در دهه‌های اخیر براساس نگاه رهبر شهید انقلاب، استفاده حداکثری از فناوری‌های پیشرفته برای تأمین نیازهای کشور و مردم منطقه بوده است و امروز دنیا متوجه شده «چماق هسته‌ای» دروغی بیش نبود که رژیم صهیونیستی مطرح کرد و حنای آنان دیگر رنگی ندارد.

وی ادامه داد: دشمن پس از شکست توطئه‌های خود...

صفحه ۲

احتمال بازنگری دستمزد کارگران
در طول سال وجود دارد

محمد سراج، نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی درباره مهم‌ترین موضوعات در دستور کار مجلس و کمیسیون اجتماعی گفت: پس از جنگ ۱۲ روزه و جنگ رمضان، به دلیل شرایط خاص کشور و ضرورت پیش‌بینی سازکارهای لازم برای فعالیت مجلس در شرایط اضطراری، اصلاح آیین‌نامه داخلی مجلس در دستور کار قرار گرفت.

وی افزود: براساس آیین‌نامه داخلی مجلس، جلسات علنی باید در محل مشخص مجلس و با رعایت حد نصاب قانونی برگزار می‌شد، اما با توجه به شرایط ایجاد شده پس از جنگ، این آیین‌نامه اصلاح شد تا در شرایط اضطراری، امکان تشکیل جلسات ...

صفحه ۲

بازار سرمایه مسیر مکمل تأمین مالی

نیما میرزایی
کارشناس مسائل اقتصادی

یکی از ضرورت‌های مهم اقتصاد ایران، نزدیک شدن ترکیب روش‌های تأمین مالی کشور به استانداردهای متعارف جهانی و کاهش وابستگی بیش از اندازه به شبکه بانکی است. در حال حاضر بخش قابل توجهی از تأمین مالی اقتصاد بر دوش بانک‌ها قرار دارد؛ در حالی که تداوم این وضعیت، ظرفیت شبکه بانکی را محدود کرده و می‌تواند به تشدید ناترازی‌های بانکی، رشد نقدینگی و افزایش فشارهای تورمی منجر شود. بنابراین، افزایش سهم بازار سرمایه در تأمین مالی تولید، صرفاً یک انتخاب نیست، بلکه بخشی از مسیر اصلاح ساختار تأمین مالی اقتصاد ایران است.

البته عوامل مختلفی تاکنون مانع از افزایش وزن بازار سرمایه در تأمین مالی شده‌اند؛ از جمله عمق ناکافی برخی بازارها، محدودیت تنوع ابزارها، ریسک‌های مقرراتی و نوسانات بازار. با این حال، ظرفیت بازار سرمایه در سال‌های اخیر به شکل قابل توجهی افزایش یافته و ابزارهای متنوعی برای تأمین مالی بنگاه‌ها و پروژه‌ها ایجاد شده است؛ از انتشار انواع اوراق بدهی و صندوق‌های سرمایه‌گذاری گرفته تا ابزارهای ارزی که می‌توانند طیف گسترده‌ای از سرمایه‌گذاران را جذب کنند.

افزایش سهم بازار سرمایه در تأمین مالی، یک مزیت مهم دیگر نیز دارد و آن، هدایت نقدینگی از فعالیت‌های کوتاه‌مدت و غیرمولد به سمت سرمایه‌گذاری مولد و بلندمدت است. در صورتی که ابزارهای مالی متنوع، شفاف و دارای بازده متناسب در اختیار مردم قرار گیرد، بخشی از نقدینگی سرگردان می‌تواند به جای حرکت به سمت بازارهای دارایی و فعالیت‌های سفته‌بازانه، به سمت تأمین مالی بنگاه‌ها، پروژه‌های زیرساختی و طرح‌های توسعه‌ای هدایت شود.

درواقع، کاهش وزن شبکه بانکی به معنای تضعیف نقش بانک‌ها نیست؛ بلکه به معنای ایجاد یک تقسیم‌کار منطقی‌تر میان بازار پول و سرمایه است. بانک‌ها می‌توانند بیشتر بر تأمین سرمایه در گردش و نیازهای کوتاه‌مدت بنگاه‌ها متمرکز شوند و بازار سرمایه ظرفیت بیشتری برای تأمین مالی میان‌مدت و بلندمدت و پروژه‌های توسعه‌ای پیدا کند. چنین ترکیبی می‌تواند فشار بر منابع بانکی را کاهش داده و تخصیص منابع مالی را کارآمدتر کند.

از این منظر، توسعه ابزارهای ارزی نیز اهمیت ویژه‌ای دارد. اوراق ارزی که با همکاری بانک مرکزی و سازمان بورس در حال طراحی و توسعه است، می‌تواند یکی از ابزارهای جدید برای تنوع بخشی به روش‌های تأمین مالی اقتصاد باشد.

ادامه خبر را در لینک بخوانید

احتمال بازنگری دستمزد کارگران در طول سال وجود دارد

بررسی جزئیات قرار دارد.

وی درباره برخی انتقادات مطرح‌شده نسبت به مفاد این طرح، از جمله موضوع مصاحبه با رسانه‌های خارجی گفت: این موضوع ناظر به مردم عادی نیست و درباره مسئولان و افرادی است که به نمایندگی از کشور با رسانه‌های خارجی گفت‌وگو می‌کنند. در این موارد نیز موضوع هماهنگی و نوع رسانه اهمیت دارد و میان رسانه‌های متخاصم، رسانه‌های کشورهای رقیب و رسانه‌های کشورهای دوست تفاوت وجود دارد.

سراج تأکید کرد: این طرح هنوز در مرحله بررسی جزئیات است و ممکن است در جریان بررسی در صحن مجلس، برخی مواد آن اصلاح شود؛ بنابراین نباید پیش از نهایی شدن قانون، درباره آن نگرانی ایجاد کرد و بهتر است نقدها و پیشنهادهای به‌صورت مشخص درباره مواد و بندهای آن مطرح شود. عضو کمیسیون اجتماعی مجلس در ادامه درباره اقدامات نظارتی مجلس گفت: مجلس علاوه بر قانون‌گذاری، وظیفه نظارت بر عملکرد دستگاه‌های اجرایی را نیز بر عهده دارد و بخشی از زمان نمایندگان به همین موضوع اختصاص پیدا می‌کند.

وی افزود: بر اساس آیین‌نامه داخلی مجلس، جلسات علنی باید در محل مشخص مجلس و با رعایت حد نصاب قانونی برگزار می‌شد، اما با توجه به شرایط ایجاد شده پس از جنگ، این آیین‌نامه اصلاح شد تا در شرایط اضطراری، امکان تشکیل جلسات مجلس در مکان‌های دیگر یا به‌صورت مجازی و با تشخیص هیأت رئیسه وجود داشته باشد.

سراج ادامه داد: اصلاح بند یک ماده یک آیین‌نامه داخلی مجلس به تصویب نمایندگان و شورای نگهبان رسید و پس از آن مجلس توانست فعالیت خود را در شرایط جدید بدون وقفه ادامه دهد. مجلس حدود یک ماه است که به‌صورت مستمر فعال بوده و موضوعات مختلفی را در دستور کار قرار داده است.

نماینده مردم تهران با اشاره به طرح مقابله با نفوذ اظهار کرد: یکی از موضوعات مهمی که در شرایط فعلی در مجلس دنبال می‌شود، طرح مقابله با نفوذ است. این طرح با توجه به مسائل و ملاحظات امنیتی کشور تدوین شده و کلیات آن به تصویب رسیده و اکنون در مرحله

محمد سراج، نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی درباره مهم‌ترین موضوعات در دستور کار مجلس و کمیسیون اجتماعی گفت: پس از جنگ ۱۲ روزه و جنگ رمضان، به دلیل شرایط خاص کشور و ضرورت پیش‌بینی سازکارهای لازم برای فعالیت مجلس در شرایط اضطراری، اصلاح آیین‌نامه داخلی مجلس در دستور کار قرار گرفت.

«هم‌پذیرندگی» کیف پول‌ها گام تازه در توسعه پرداخت‌های خرد

شکل‌گیری یک کیف پول واحد با شبکه پذیرندگی مستقل، زیرساخت مرکزی می‌تواند بازیگران موجود را در کنار هم قرار دهد و از ظرفیت شبکه‌هایی استفاده کند که پیش از این ساخته شده‌اند.

در ساده‌ترین تعریف، هم‌پذیرندگی به این معناست که استفاده از یک کیف پول تا حد ممکن به شبکه اختصاصی همان ارائه‌دهنده محدود نماند. در مدل‌های بسته، کاربر معمولاً باید موجودی کیف پول خود را در همان شبکه‌ای خرج کند که ارائه‌دهنده برای او فراهم کرده است.

کیف پول ایران تأکید کرده است که این خدمت قرار نیست جایگزین کیف پول‌های موجود یا مدل‌های کسب‌وکاری حلقه بسته شود، بلکه به عنوان مکمل منظومه پرداخت کشور فعالیت می‌کند. در همین چارچوب، تاکنون حداقل ۱۰ ارائه‌دهنده اصلی خدمات کیف پول و پرداخت برای ارائه این خدمت تجهیز شده‌اند و دسترسی کاربران از طریق برنامه این ارائه‌دهندگان و همچنین کانال USSD فراهم شده است.

این ترکیب، مسیر تازه‌ای برای توسعه کیف پول در ایران باز می‌کند؛ زیرا به جای

رونمایی از «کیف پول ایران» فقط به اضافه شدن یک ابزار تازه به فهرست روش‌های پرداخت محدود نمی‌شود. یکی از مهم‌ترین کارکردهای این زیرساخت، نزدیک کردن کیف پول‌های مختلف به یک چارچوب مشترک است؛ مدلی که می‌تواند استفاده از موجودی کیف پول را از محدوده یک ارائه‌دهنده فراتر ببرد و به توسعه هم‌پذیرندگی در پرداخت‌های خرد کمک کند.

محمدرضا منانی یکتا، مدیرکل نظام‌های پرداخت بانک مرکزی، در توضیح معماری

برای جنگ اقتصادی برنامه داریم افزایش مبلغ کالابریگ در دستور کار دولت

بزرگ‌ترین ضربه به نظام و ضایعه‌ای بزرگ برای امت اسلامی و آزادگان جهان وارد شد، اما جامعه بار دیگر ظرفیت فوق‌العاده خود را نشان داد و به برکت خون شهدا، «جبهه خیابان» به‌صورت خودجوش شکل گرفت و مردم حدود ۱۹۰ شب است که در حمایت از نظام و کشور در خیابان‌ها حضور دارند.

معاون اول رئیس‌جمهوری افزود: با این حال، دشمن از راهبرد سرنگونی نظام جمهوری اسلامی ایران دست نکشید و با الگوبرداری از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، به دنبال اجرای نوعی کودتای سیاسی-نظامی بود. حوادث دی‌ماه هزینه سنگینی به کشور تحمیل کرد و بیش از سه هزار جوان از هر دو طرف، چه کسانی که برای دفاع از نظام وارد میدان شدند و چه کسانی که بدون آنکه متوجه باشند به نمایندگی از نظام سلطه عمل کردند، جان باختند.

عارف گفت: چنین حوادثی برای نظامی که پشتوانه مردمی نداشته باشد، کمرشکن است، اما با اتخاذ تدابیری از جمله برگزاری مراسم برای همه جان‌باختگان از سوی دولت و حاکمیت، شهید اعلام کردن همه آنان به جز تعداد محدودی و انتشار فهرست جان‌باختگان، توطئه دشمن شکست خورد.

وی با اشاره به آمادگی دولت برای مقابله با جنگی تمام‌عیار تصریح کرد: با شهادت رهبر شهید انقلاب اسلامی در روز نخست جنگ رمضان،

محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهور در دومین جشنواره توانمندسازی و کارآفرینی علوی و آیین شکرانه راه‌اندازی ۱۵۰ هزار طرح اشتغال، با اشاره به شکست توطئه‌های مختلف نظامی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی نظام سلطه به سرکردگی آمریکا برای تسلیم یا سرنگونی جمهوری اسلامی ایران، گفت: راهبرد ایران در دهه‌های اخیر براساس نگاه رهبر شهید انقلاب، استفاده حداکثری از فناوری‌های پیشرفته برای تأمین نیازهای کشور و مردم منطقه بوده است و امروز دنیا متوجه شده «چماق هسته‌ای» دروغی بیش نبود که رژیم صهیونیستی مطرح کرد و حنای آنان دیگر رنگی ندارد.

وی ادامه داد: دشمن پس از شکست توطئه‌های خود به رویارویی نظامی مستقیم با ایران روی آورد و تصور می‌کرد مردم به نفع آنها به میدان می‌آیند، اما مردم در جنگ ۱۲ روزه بار دیگر اشتباه بودن محاسبات غرب را اثبات کردند، در برابر دشمن ایستادند و در نهایت دشمن مجبور شد تقاضای آتش‌بس کند.

نسخه‌ای برای تأمین مالی تولید؛ از پولی سازی طلا تا مهار خلق پول

عملاً نقش آن به یک صندوق واقعی نزدیک می‌شود. این تغییر می‌تواند مبنای متفاوتی برای تعریف رابطه بانک، سپرده‌گذار و تسهیلات‌گیرنده ایجاد کند و از خلق پول بدون پشتوانه جلوگیری کند.

نعمتی در بخش دیگری از این گفت‌وگو، تأمین مالی تولید بدون دامن زدن به تورم را یک امکان و در عین حال ضرورتی حیاتی برای اقتصاد ایران دانست. وی در این باره گفت: خلق پول از هیچ، اگر بدون پشتوانه و متناسب با ظرفیت واقعی اقتصاد انجام شود، مستقیماً به افزایش تورم منجر خواهد شد و فشار آن در نهایت بر دوش مردم قرار می‌گیرد. این حجم از خلق پول می‌تواند فشار سنگینی بر معیشت خانوارها وارد کند.

دهه‌هاست که اقتصاددانان بانک را نهادی می‌شناسند که از طریق عملیات بانکی، اقدام به خلق پول و نقدینگی می‌کند.

نعمتی با بیان اینکه عدم درک این ماهیت در گذشته، اقتصاد را گرفتار یک سیستم صوری و ربوی کرده است، اظهار کرد: اقتصاد اسلامی باید در قبال نظام «ذخیره جزئی» موضع قاطعی اتخاذ کند. در این نظام، بانک‌ها تنها بخشی از سپرده‌ها را به عنوان ذخیره نگهداری می‌کنند و بخش دیگری از منابع در قالب تسهیلات وارد چرخه اقتصاد می‌شود.

وی ادامه داد: سیستم ذخیره جزئی و خلق پول بانکی، عملاً به معنای خلق مضاعف سپرده‌ها و دست‌اندازی در قدرت خرید سایر شهروندان است. نتیجه چنین فرآیندی در نهایت می‌تواند تورم و نقض احترام به مالکیت خصوصی باشد.

این کارشناس اقتصاد اسلامی با اشاره به دیدگاه برخی اقتصاددانان از جمله میلتون فریدمن درباره نرخ بهینه خلق پول، خاطرنشان کرد: فریدمن نیز بر این دیدگاه تأکید داشت که نرخ بهینه خلق پول باید صفر باشد. بر همین اساس، گام نخست برای تحقق بانکداری اسلامی را باید عبور از مدل ذخیره جزئی و حرکت به سمت الگوهای بانکداری «ذخیره کامل» دانست.

به گفته نعمتی، در الگوی ذخیره کامل، بانک موظف است معادل صد درصد تسهیلات خود را نزد بانک مرکزی نگهداری کند و

علی نعمتی، عضو هیات علمی گروه اقتصاد اسلامی پژوهشکده مطالعات اسلامی دانشگاه فردوسی مشهد، با بیان اینکه ارزیابی بانکداری اسلامی باید ابتدا دو مسئله اساسی یعنی «تعریف نهاد بانک» و «نظریه پولی» مورد بازنگری قرار گیرد، اظهار کرد: بدون داشتن یک نظریه پولی منسجم، اصلاح قراردادها و ساختارهای بانکی نمی‌تواند به معنای واقعی کلمه بانکداری اسلامی را محقق کند.

نعمتی با اشاره به تفاوت‌های بنیادین بانکداری اسلامی و متعارف، توضیح داد که برای درک این تفاوت‌ها باید موضوع را در دو ساحت «تعریف نهاد بانک» و «نظریه پولی» واکاوی کرد. به گفته وی، تفکیک این دو عرصه خطایی راهبردی است، چرا که عرصه پول بر عرصه بانکداری تقدم دارد و نظریه پولی مبنایی، شالوده بانکداری اسلامی را شکل می‌دهد.

وی افزود: دلیل اصلی نقدهای وارد بر سیستم فعلی که می‌توان آن را صرفاً «بانکداری اسلامی متعارف» نامید، فقدان یک نظریه پولی استوار است. اگر قرار باشد بانکداری اسلامی به صورت واقعی محقق شود، نمی‌توان صرفاً به تغییر عناوین قراردادها یا اصلاح شیوه اعطای تسهیلات بسنده کرد؛ بلکه باید ابتدا درباره ماهیت پول و نحوه خلق آن در اقتصاد به یک چارچوب نظری روشن رسید.

عضو هیات علمی دانشگاه فردوسی مشهد در ادامه به لزوم بازنگری در ماهیت بانک پرداخت و گفت: در الگوهای پیشین تصور می‌شد بانک صرفاً واسطه‌ای میان پس‌اندازکنندگان و نیازمندان تسهیلات است، اما

ریشه‌های کاهش جذابیت سپرده‌های بانکی در ایران و درس‌هایی از تجربه روسیه، ترکیه و اوکراین

چرا افزایش نرخ سود به تنهایی بازار ارز و طلا را آرام نمی‌کند؟

انتخاب میان بانک، ارز، طلا، مسکن، خودرو یا سایر دارایی‌ها، قدرت خرید آینده منابع خود را در نظر می‌گیرد. اگر نرخ سود یک سپرده ۲۲.۵ درصد باشد، اما مردم انتظار داشته باشند سطح عمومی قیمت‌ها در یک سال آینده ۴۵ درصد افزایش یابد، بازده واقعی سپرده با محاسبه دقیق حدود منفی ۱۵.۵ درصد خواهد بود. به بیان ساده، اگرچه موجودی حساب سپرده‌گذار از نظر اسمی افزایش پیدا می‌کند، قدرت خرید آن کاهش می‌یابد.

حتی سپرده با گواهی با سود ۳۰ درصد نیز در شرایط تورم ۴۵ درصدی، حدود ۱۰.۳ درصد از قدرت خرید خود را در یک سال از دست می‌دهد؛ بنابراین ممکن است یک محصول بانکی از نظر اسمی جذاب به نظر برسد، اما از منظر حفظ ارزش واقعی دارایی همچنان توان رقابت با ارز و طلا را نداشته باشد. در مقابل، اگر یک برنامه معتبر اقتصادی بتواند تورم مورد انتظار را به ۲۵ درصد کاهش دهد، همین نرخ ۳۰ درصدی بازده واقعی مثبت ایجاد خواهد کرد.

مسئله اصلی آن است که بانک‌ها به تنهایی قیمت دلار و طلا را تعیین نمی‌کنند. بانک تجاری می‌تواند با تغییر نرخ، سررسید، نقدشوندگی و شرایط محصولات خود، ترکیب دارایی‌های مشتریان را تا اندازه‌ای تغییر دهد، اما روند پایدار نرخ ارز به مجموعه‌ای از عوامل اقتصاد کلان وابسته است. تفاوت تورم داخلی و خارجی، رشد نقدینگی، نحوه تأمین کسری بودجه، میزان دسترسی بانک مرکزی به منابع ارزی، وضعیت حساب جاری و تجارت خارجی، تحریم‌ها، ریسک‌های ژئوپلیتیک و انتظارات جامعه از مهم‌ترین متغیرهای تعیین‌کننده نرخ ارز به شمار می‌روند. قیمت ریالی طلا نیز علاوه بر نرخ ارز، از قیمت جهانی طلا، حباب بازار داخلی و هزینه‌های مبادله تأثیری می‌پذیرد؛ بنابراین شبکه بانکی حتی در بهترین شرایط نیز فقط می‌تواند بر بخشی از عوامل مؤثر بر این بازارها اثر بگذارد. در تحلیل رفتار سپرده‌گذاران، توجه صرف به نرخ سود اسمی می‌تواند گمراه‌کننده باشد. سپرده‌گذار هنگام

افزایش تقاضا برای ارز و طلا در دوره‌های تورمی و پریسک، همواره این پرسش را پیش روی سیاست‌گذاران قرار می‌دهد که چرا بانک‌ها با وجود برخورداری از شبکه گسترده شعب، زیرساخت‌های پرداخت، دسترسی مستمر به مشتریان و امکان پرداخت سود، نمی‌توانند منابع مردم را به صورت پایدار جذب کنند و از فشار تقاضا در بازارهای موازی بکاهند. در نگاه نخست ممکن است پاسخ ساده به نظر برسد: کافی است نرخ سود سپرده افزایش یابد تا مردم به جای خرید دلار و طلا، منابع خود را در بانک نگهداری کنند. با این حال، تجربه ایران و سایر کشورها نشان می‌دهد رابطه میان نرخ سود، سپرده بانکی، قیمت ارز و طلا به مراتب پیچیده‌تر است و افزایش نرخ سود، اگر بدون اصلاحات مکمل اجرا شود، نه تنها ممکن است اثر موقتی داشته باشد، بلکه می‌تواند هزینه تأمین مالی، ناترازی بانک‌ها و فشار بر منابع بانک مرکزی را نیز افزایش دهد.

فین‌تک‌ها حالا شریک بانک‌ها هستند نه رقیب

تحول در اکوسیستم فناوری مالی ایران

بانک با یک شرکت نوآور بیرونی نبود؛ بانک‌ها به تدریج خودشان شروع به ساختن، سرمایه‌گذاری و مالکیت بازوهای فناوری مالی کردند.

فین‌تک‌ها در ابتدا از نقاط ضعف بانکداری سنتی وارد بازار شدند؛ تجربه کاربری ساده‌تر، سرعت بالاتر در ارائه خدمات و تمرکز بر یک نیاز مشخص مشتری. اما بانک‌ها یک مزیت مهم داشتند که فین‌تک‌ها به سادگی نمی‌توانستند آن را بازتولید کنند: مقیاس، منابع، زیرساخت، مجوز و رابطه دیرینه با مشتری. همین تفاوت باعث شده رابطه این دو بازیگر به جای حذف یکی توسط دیگری، به سمت مدل‌های ترکیبی حرکت کند.

در این مدل، بانک الزاماً نمی‌خواهد همه فناوری را خودش بسازد و فین‌تک نیز لزوماً نمی‌خواهد بانک را کنار بزند. بانک می‌تواند زیرساخت، منابع مالی، مدیریت ریسک و دسترسی به شبکه بانکی را فراهم کند و فین‌تک روی فناوری، تجربه مشتری و توسعه محصول تمرکز داشته باشد. به همین دلیل، مفهوم رقابت میان «بانک» و «فین‌تک» تا حدی جای خود را به رقابت و همکاری همزمان این دو داده است.

کارشناسان این حوزه معتقدند؛ یکی از مهم‌ترین پاسخ‌ها به این پرسش که چرا بانک‌ها فین‌تک می‌سازند را باید در رابطه با مشتری جست‌وجو کرد.

سرمایه‌گذاری و بیمه را نیز دربرگرفت.

اما نقطه مهم‌تر، ورود تدریجی بانک‌ها به این اکوسیستم بود. در میانه دهه ۱۳۹۰، ادبیات فین‌تک در صنعت بانکی ایران جدی‌تر شد و بانک‌ها به سمت همکاری با استارت‌آپ‌ها، ایجاد مراکز نوآوری و توسعه خدمات مبتنی بر API حرکت کردند. تشکیل انجمن فین‌تک ایران در سال ۱۳۹۶ نیز نشانه‌ای از شکل‌گیری یک اکوسیستم سازمان‌یافته‌تر بود؛ انجمنی که در ابتدا با حضور استارت‌آپ‌های حوزه پرداخت شکل گرفت و بعدها حوزه‌های مختلف فناوری مالی را پوشش داد. از اینجا به بعد، رابطه بانک و فین‌تک فقط رابطه یک

بانک‌ها زمانی فین‌تک‌ها را بیشتر به عنوان رقبایی چابک می‌دیدند که می‌توانستند بخشی از خدمات مالی را سریع‌تر و با هزینه کمتر ارائه کنند؛ اما حالا معادله تغییر کرده است. رشد نتوبانک‌ها، توسعه پلتفرم‌های مالی، سرمایه‌گذاری بانک‌ها در شرکت‌های فناوری و حرکت به سمت بانکداری باز و خدمات مالی تعبیه‌شده، نشان می‌دهد بانک‌ها دیگر صرفاً در برابر فین‌تک‌ها قرار نگرفته‌اند، بلکه خود به یکی از بازیگران اصلی این اکوسیستم تبدیل شده‌اند.

این تغییر را می‌توان در بازار ایران نیز مشاهده کرد؛ جایی که بانک‌ها به جای محدود ماندن در ارائه خدمات سنتی، به سمت ساخت محصولات دیجیتال، ایجاد بازوهای فناوری و توسعه خدماتی حرکت کرده‌اند که پیش از این بیشتر در قلمرو فین‌تک‌ها قرار داشت.

مسیر فین‌تک در ایران، پیش از آنکه این واژه به ادبیات رایج صنعت مالی وارد شود، از توسعه فناوری‌های پرداخت و خدمات الکترونیکی آغاز شده بود. در میان نمونه‌های شناخته‌شده بخش خصوصی، زرین‌پال فعالیت خود را در سال ۱۳۸۹ آغاز کرد و به یکی از نمونه‌های اولیه کسب‌وکارهای فناوری مالی در حوزه پرداخت تبدیل شد. در سال‌های بعد، با گسترش استارت‌آپ‌ها و خدمات دیجیتال مالی، مفهوم فین‌تک به تدریج از پرداخت فراتر رفت و حوزه‌هایی مانند اعتبار، مدیریت مالی،

دستیار رئیس کل در امور ارزی اقدامات ارزی بانک مرکزی را تشریح کرد

ایجاد ابزارهای جایگزین برای تقاضای احتیاطی

در حالی که کاهش واردات بیش از این میزان بوده است.

وی خاطرنشان کرد: سیاست بانک مرکزی در حوزه عرضه ارز، تسهیل بازگشت ارز صادراتی و ایجاد مسیرهای رسمی برای پاسخ به تقاضای احتیاطی است تا ضمن مدیریت منابع ارزی، از انتقال تقاضا به بازار غیررسمی جلوگیری شود.

دستیار رئیس کل بانک مرکزی در امور ارزی با تفکیک میان «صادرات نفت»، «فروش نفت» و «وصول ارزهای نفتی» گفت: محدود شدن صادرات نفت به معنای متوقف شدن فروش نفت یا وصول منابع حاصل از فروش های قبلی نیست و بین بارگیری محموله، فروش و وصول ارز فاصله زمانی وجود دارد؛ بنابراین حتی در صورت ایجاد محدودیت در صادرات و فروش، منابع حاصل از فروش های گذشته همچنان می تواند وارد چرخه تأمین ارز شود.

دارایی افزود: با وجود محدودیت های امسال، میزان وصولی سال های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ از میزان وصولی سال های گذشته کمتر است و تجربه محدودیت های ارزی سال های گذشته نیز نشان داده است که با مدیریت منابع و استفاده از ارز صادرات غیرنفتی می توان جریان تأمین ارز را حفظ کرد.

کوتاه مدت به شدت جابه جا کند، گفت: بانک مرکزی با در نظر گرفتن سناریوهای مختلف، برای شرایط گوناگون برنامه ریزی کرده و از سال گذشته نیز با افزایش ذخایر و ایجاد مسیرهای جایگزین و امن برای تسویه ارزی، خود را برای محدودیت های احتمالی آماده کرده است.

دارایی تأکید کرد: با وجود محدودیت های ایجاد شده در حوزه صادرات، جریان تأمین ارز واردات ادامه داشته و میزان تأمین ارز نسبت به مدت مشابه حدود ۱۵ درصد کاهش یافته است؛

مناسبی برای پاسخ به این تقاضا ایجاد کند تا افراد برای حفظ ارزش دارایی خود به بازار غیررسمی ارز مراجعه نکنند.

دارایی افزود: راه اندازی اختیار معامله سکه و همچنین فراهم شدن مقدمات ایجاد صندوق های درآمد ثابت ارزی و سپرده های سرمایه گذاری خاص ارزی از جمله اقداماتی است که با هدف ایجاد ابزارهای رسمی برای پاسخ به این تقاضا انجام شده است.

وی با بیان اینکه تقاضای خروج سرمایه و تقاضای احتیاطی می تواند نرخ ارز را در

مهدی دارایی، دستیار رئیس کل بانک مرکزی درباره سیاست های بانک مرکزی در حوزه صادرات گفت: یکی از اقداماتی که برای تقویت منابع ارزی انجام شده، تسهیل بازگشت ارز صادراتی است و آمارها نشان می دهد بازگشت ارز صادرکنندگان خرد نسبت به مدت مشابه سال گذشته دو برابر شده است.

وی افزود: از دی ماه سال ۱۴۰۴، امکان بازگشت ارز صادراتی به صورت اسکناس تسهیل شد و در ادامه نیز با استناد به ماده ۱۱ قانون برنامه هفتم پیشرفت، امکان معامله مستقیم ارز میان صادرکنندگان و واردکنندگان با شرایط توافقی فراهم شده است تا صادرکنندگان بتوانند ارز خود را با سهولت بیشتری به چرخه اقتصادی بازگردانند.

دارایی خاطرنشان کرد: تجربه سال های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ نیز نشان داد که در شرایط محدودیت شدید منابع نفتی، ارز حاصل از صادرات غیرنفتی نقش مهمی در تأمین نیازهای ارزی کشور دارد و همین سیاست اکنون نیز با همکاری دستگاه های مرتبط دنبال می شود.

وی همچنین با اشاره به اقدامات بانک مرکزی برای مدیریت تقاضای احتیاطی گفت: بانک مرکزی وظیفه دارد جایگزین

زنگ خطر برای اقتصاد نیوزیلند

اتکای سنگین ساختار تجاری یک کشور به یک خریدار بزرگ، همواره شمشیر دولبه ای است که در دوران رونق، رشد سریع را تضمین می کند و در دوران رکود، تمام ارکان اقتصاد ملی را با شوک ساختاری روبه رومی سازد. اقتصاد نیوزیلند سال ها از مسیر فروش انبوه محصولات کشاورزی و لبنی به پکن به درآمدهای آسان و متمرکز تکیه کرد، اما اکنون با آشکار شدن نشانه های فرسودگی در موتور رشد چین، تاوان راهبردی تک مشتری بودن را پس می دهد.

اظهارات «گرن سیل» معاون بانک مرکزی نیوزیلند، در مصاحبه با شبکه سی ان بی سی مبنی بر تلاش صادرکنندگان برای انتقال محموله ها از چین به سایر بازارها، اعترافی صریح به بن بست این الگوی تجاری تک قطبی است. این تغییر مسیر دیر هنگام ثابت می کند که وابستگی ساختاری به یک شریک مسلط، استقلال اقتصادی صادرکنندگان را سلب کرده و آنها را در برابر هرگونه نوسان داخلی پکن به شدت آسیب پذیر و منفعل ساخته است. قراردادان بخش عمده تخم مرغ های صادراتی در یک سبد، نیوزیلند را به نمونه ای بارز از قربانیان «ریسک تمرکز» در تجارت بین الملل تبدیل کرده است.

توهم نفت ۴۰ دلاری؛ لاف سیاسی خزانه داری آمریکا

سخنان اخیر «اسکات بسنت» وزیر خزانه داری ایالات متحده، درباره چشم انداز بازار جهانی انرژی پس از تنش های منطقه و پیش بینی سقوط قیمت نفت خام به محدوده ۴۰ تا ۵۰ دلار، بیش از آنکه یک تحلیل واقع گرایانه اقتصادی باشد، تلاشی سیاسی برای آرام کردن بازارهای مالی و کنترل بازدهی ملتهب اوراق قرضه به شمار می رود.

اگر چه فروکش کردن پرمیوم ریسک ژئوپلیتیک، همانطور که بلومبرگ اذعان می کند، می تواند حباب های روانی قیمت را تخلیه کند، اما نزول قیمت نفت به کف ۴۰ دلاری از منظر شاخص های بنیادی اقتصاد نفت ناممکن و فاقد پشتوانه کارشناسی است.

مهم ترین تناقض اظهارات بسنت، تهدیدی است که نفت ۴۰ دلاری مستقیماً متوجه تولیدکنندگان نفت شیل در خود ایالات متحده می کند. بر اساس پیمایش رسمی انرژی که توسط بانک فدرال رزرو دالاس انجام شده است، میانگین هزینه سربه سر برای حفاری و تکمیل یک چاه جدید در مناطق شیل آمریکا (به ویژه حوزه پرمین) بیش از ۶۵ دلار در هر بشکه است. این در حالی است که قیمت ۴۰ دلاری نه تنها سودآوری توسعه را به صفر می رساند، بلکه حتی هزینه های عملیاتی چاه های موجود را نیز برای بخش قابل توجهی از شرکت های مستقل غیرممکن می سازد. بنا بر این سقوط قیمت به این سطح عملاً صنعت نفت آمریکا را دچار رکود عمیق، توقف دکل های حفاری و موج ورشکستگی خواهد کرد.

پیش بینی وجود «مازاد عرضه گسترده» متکی بر این فرض اشتباه است که سایر تولیدکنندگان بزرگ جهان منفعل خواهند ماند. با این حال ائتلاف اوپک پلاس بارها اثبات کرده است که با مدیریت سهمیه ها و کاهش داوطلبانه تولید، از قیمت ها دفاع می کند.

بازار جهانی ارز در تب و تاب نرخ بهره

در آخرین تحولات بازار ارز، دلار در برابر ین تا محدوده ۱۵۵.۲۵ کاهش یافت و سپس در نزدیکی ۱۵۵.۷۱ معامله شد. ین نیز در مسیر مثبت رشد هفتگی حدود ۲.۵ درصدی قرار گرفت؛ در حالی که شاخص دلار آمریکا در سطح تقریبی ۹۹.۰۱ ثابت ماند و برای هفته حدود ۰.۷ درصد کاهش داشت. در ظاهر، این ارقام از قدرت گیری ین و عقب نشینی دلار حکایت می کنند؛ اما در واقع، بازار بیشتر به انتظارات واکنش نشان داده است تا به تغییرات قطعی اقتصادی. سرمایه گذاران احتمال افزایش نرخ بهره بانک مرکزی ژاپن در نشست ۱۷ و ۱۸ سپتامبر را افزایش داده اند و هم زمان، احتمال افزایش نرخ بهره فدرال رزرو در نشست ۱۵ و ۱۶ سپتامبر را کاهش داده اند.

این جابه جایی سریع، بازار ارز را به بازی مبتنی بر حدس های کوتاه مدت تبدیل کرده است که در آن یک اظهار نظر مشروط می تواند مسیر سرمایه ها را تغییر دهد.

در همین رابطه بلومبرگ از قول «کریستوفر والر» عضو هیئت مدیره فدرال رزرو، اعلام کرده است اگر داده های تورمی هفته های آینده از ادامه کاهش فشار قیمت ها حکایت کنند، از ثابت ماندن نرخ بهره در نشست سپتامبر حمایت خواهد کرد.

ویدیو

